

**Rotterdamse
Academie
van
Bouwkunst**

Atelier 2.9: Der Besuch der alten Dame

Thema:	Opdrachtformulerende stedenbouw
Studiejaar:	2009-2010 / 2 ^{de} semester
Vrijdag:	13u45-18u45
Bijeenkomsten:	12 en 19 februari, 5, 12, 19 en 26 maart, 9, 16 en 23 april, 21 en 28 mei, 4, 11 en 18 juni
Afronding:	week 25/2010
Studielast:	9 ECTS (252 uur, waarvan 70 tijdens de bijeenkomsten op vrijdag)
A/S punten:	9S/0A
Complexiteit:	Hoog
Bijzonderheden:	Dit atelier zal gebruik maken van de opgebouwde kennis uit het college "less is more - beyond plan B"; deelname aan het college is aanbevolen maar niet verplicht.

Docenten: Helmut Thoele (Provincie Zuid Holland) & Matthias Rottmann (De Zwarte Hond)

Inhoud

In het stuk 'het bezoek van de oude dame' van Friedrich Dürrenmatt breng tijdens een economische crisis een oude dame onverwacht bezoek aan Gullen, een kleine stad in een streek ergens midden in Europa aan de tweesprong tussen neergang en hoop. Zij belooft een miljard (1.000.000.000) euro in de streek te investeren, maar koppelt er wel één harde voorwaarde aan vast: Alfred Schill, een stedeling, moet gedood worden. De inwoners van Gullen wijzen dit voorstel diep verontwaardigd af. Zijn zij niet diegene die doordrongen zijn van het Europese humanisme, geestelijke erfenis van Kant en Erasmus? Maar de zucht naar welvaart wint het van de nobel voornemens en het drama ontvouwt zich.

Tijden van crisis zijn tijden van stimuleringsprogramma's. Het atelier neemt dit als uitgangspunt en vraagt hoe het inzetten van moeilijk voorstelbare bedragen gerechtvaardigd of onderbouwd kan worden. Hiervoor gaan wij binnen het atelier een experiment doen. Ieder student krijgt 1 miljard ter beschikking om hiermee een project te doen. Aan welke voorwaarden zou dit project moeten voldoen?

Maar hoeveel is een miljard überhaupt? Wat kan je ermee bereiken? En waar focus je op? Vaak worden economische impulsen met werkgelegenheid door middel van bereikbaarheid vertaald. Maar ook onderwijs, levenskwaliteit, veiligheid, biodiversiteit en duurzaamheid worden steeds vaker genoemd in deze context. Het atelier vraagt van iedere student zijn of haar eigen opdracht te formuleren en te beargumenteren, waarbij korte termijn effecten worden vergeleken met een mogelijk lange termijn succes. Het doel is stedenbouwkundige projecten op basis van maatschappelijke impact en de algemene economie te bezien en los te koppelen van de gesel van de grondexploitatie van een deelgebied.

Onderzoek- en ontwerpgebied is de zuidwestelijke delta ten zuiden van de Randstad. Wat is de ideale stimulator voor de eilanden tussen België en de Haven van Rotterdam? En van welk toekomstbeeld ga je uit?

Planning en inhoud per week of fase

12.02.2010	Opgave "1.000.000.000€ = X RUIMTE"
19.02.2010	Atelier – Bespreking Stap 1 (€)
05/06.03.2010	EXCURSIE
12.03.2010	Atelier – Bespreking Stap 2 (Ruimte)
19.03.2010	PRESENTATIE "1.000.000.000€ = X RUIMTE" Start: Opgave "Draw the line and turnaround"
26.03.2010	Atelier
09.04.2010	Atelier
16.04.2010	PRESENTATIE "draw the line and turnaround" Start: Opgave "Design the consequence"
23.04.2010	Atelier
21.05.2010	TUSSENPEILING
28.05.2010	Atelier
04.06.2010	PRESENTATIE "design the consequence" Start: Opgave "Make it happen"
11.06.2010	Atelier

Mogelijke gastsprekers:

- Joost Schrijnen: Het Programma Zuidwestelijke Delta
- Jan Dirk Hoekstra (H+N+S)/Boris Hocks (Posad): Ontwerpend onderzoek aan de Zuidwestelijke Delta
- Jim Louisse (Louisse Consult), Dick van der Wou (Scope): Economische Kansen in het Delta/ sociaal-culturele ruimte voor samenwerking
- Adrian Bijl (Gebiedscoördinatie Goeree Overflakkee): De Situatie op een eiland
- Mathijs Terlauw/Mark Reede: Krimp in de provincie Zeeland/Zuid-Holland
- Dennis Moet (Arcadis): Water als primaire conditie
- Dirk Wascher, Herman Agricola (Alterra): Landbouw in transitie

Er worden 3 lezingen van gastsprekers geprogrammeerd; het is de bedoeling dat de gastsprekers tevens de visiting critics bij de tussen- en/of eindpresentatie zijn.

Leerdoelen

Na afloop kan of heeft de student:

- kennis van voor een complexe opgave relevante maatschappelijke (economische, maar ook sociale, culturele en politieke) processen en trends;
- hiervoor genoemde kennis toepassen bij het ontwikkelen van een stedenbouwkundige opgave en/of opdracht
- de vaardigheid om op verschillende manieren ontwerpend onderzoek uit te voeren en de resultaten daarvan te integreren in een complex ontwerpproces;
- de vaardigheid om de ontwikkelde, complexe stedenbouwkundige opdracht/opgave, waarin verschillende maatschappelijke en ruimtelijke krachten aan de orde zijn, te vertalen in een coherent uitgangspunt voor visie- en planvorming;
- de vaardigheid om door verschillende schaalniveaus heen stedenbouwkundige concepten, strategieën en plannen te ontwikkelen op basis van een zelf ontwikkelde, complexe stedenbouwkundige opgave;
- kennis van relevante onderdelen van de geschiedenis en theorie van de stedenbouw en inzicht in de relevante aspecten op het gebied van de aangrenzende ruimtelijke (ontwerp)disciplines en economische, maar ook sociale, culturele en politieke kennisvelden en kan deze kennis en inzichten toepassen bij het ontwikkelen van opgaven/opdrachten en vervolgens vertalen in concepten, strategieën en/of plannen;
- inzicht in de rol van de stedenbouwkundige binnen een complexe context;
- op het eigen werk en dat van andere studenten reflecteren, van daaruit beargumenteerde vakinhoudelijke oordelen formuleren en op basis daarvan interveniëren in de eigen productie en de eigen positie bepalen;
- het eigen ontwerp in woord en beeld voor anderen inzichtelijk maken;
- zijn/haar eigen werkproces structureren en aansturen.

Beoordelingscriteria

Het project wordt aan de hand van de eindkwalificaties en de leerdoelen beoordeeld.

Eindkwalificaties van de opleiding tot architect die in dit atelier aan de orde komen

MArch	1	2	3	4	5	6	7	8	9a	9b	9c	9d	9e	9f	9g	9h	9i	9j	10	11
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

2. Werkt in multidisciplinaire (internationale) context effectief en adequaat samen met vertegenwoordigers uit andere betrokken disciplines in het planvorming- en bouwproces; en binnen die samenwerking wordt actief gestuurd op en vanuit de eigen expertise.
5. Formuleert beargumenteerde vakinhoudelijke oordelen en houdt daarbij rekening met maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis.
6. Werkt en studeert zelfstandig en autonoom in de beroepspraktijk en de studie, reflecteert op eigen gedrag (reflection in action) en is in staat hierin vernieuwing aan te brengen.
7. Zet zelfstandig en/of in (multidisciplinair) teamverband het ruimtelijk vormgevend vermogen in als onderzoeksinstrument, op basis van methoden van voor de ontwerppraktijk relevant onderzoek.
- 9a. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de maatschappelijke (sociale, economische, culturele én politieke) processen, ontwikkelingen en trends, voor zover die van invloed zijn op het vakgebied van de architectonische vormgeving toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 9f. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van stedenbouwkunde, planologie en daarbij gebruikte technieken toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
10. Maakt op adequate wijze een ontwerp én plan in beeld, geschrift en woord voor anderen inzichtelijk en reflecteert hier kritisch op.

Eindkwalificaties van de opleiding tot stedenbouwkundige die in dit atelier aan de orde komen

MUrb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10a	10b	10c	10d	10e	10f	10g	10h	10i	10j	11	12	13
-------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	----	----

1. Vervaardigt op verschillende schaalniveaus (vernieuwende) stedenbouwkundige concepten en ontwerpen die aan maatschappelijke, esthetische, technische, financiële, functionele en juridische eisen voldoen.

2. Werkt in multidisciplinaire (internationale) context effectief en adequaat samen met vertegenwoordigers uit andere betrokken disciplines in het planvorming- en uitvoeringsproces; en binnen die samenwerking wordt actief gestuurd op en vanuit de eigen expertise.
3. Interpreteert en beoordeelt maatschappelijke (sociale, economische, culturele én politieke) en ruimtelijke processen, ontwikkelingen en trends zelfstandig en/of in (multidisciplinair) teamverband en vertaalt deze in stedenbouwkundige (ruimtelijk-programmatische) concepten, visies, strategieën en/of ontwerpen.
4. Initieert, ontwikkelt, analyseert, interpreteert en/of beoordeelt een opdracht of opgave zelfstandig en vertaalt deze in een stedenbouwkundig concept of ontwerp.
6. Formuleert beargumenteerde vakinhoudelijke oordelen en houdt daarbij rekening met maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis.
7. Werkt en studeert zelfstandig en autonoom in de beroepspraktijk en reflecteert op eigen gedrag (reflection in action) en is in staat hierin vernieuwing aan te brengen.
9. Hanteert relevante methoden van analyse, onderzoek en ontwerp bij het maken van stedenbouwkundige projecten en integreert de resultaten hiervan in (innovatieve) oplossingsvarianten voor stedenbouwkundige concepten en ontwerpen.
- 10a. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de geschiedenis en de theorie van de stedenbouw en van de relatie met andere bij de ruimtelijke ordening betrokken disciplines toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 10b. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de ruimtelijke planning, de organisatie, de middelen en instrumenten van de ruimtelijke ordening en planningniveaus in Nederland toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 10c. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de inhoud van en vaardigheid met andere bij de ruimtelijke vormgeving betrokken disciplines, te weten de architectuur en tuin- en landschapsarchitectuur toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 10d. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de maatschappijwetenschappen, de economie, de sociale en historische geografie en de ecologie toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 10h. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van en inzicht in procedures en processen van besluitvorming toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 10i. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten inzicht in het beroep van stedenbouwkundige en de rol van de stedenbouwkundige in de maatschappij toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 10j. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten inzicht in processen die hebben geleid tot menselijke nederzettingen en occupatiepatronen in cultuur- en natuurhistorisch opzicht toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
12. Maakt op adequate wijze een ontwerp én plan in beeld, geschrift en woord voor anderen inzichtelijk en reflecteert hier kritisch op.
13. Reflecteert op de eigen stedenbouwkundige productie en positioneert zich op basis daarvan actief in de beroepspraktijk.